

INFORMACIJA VISUOMENEI

iš metodikos

TARPVIETĖS PLYŠIMAI. EPIZIOTOMIJOS

.L.A.G.D.

LIETUVOS AKUŠERIŲ
GINEKOLOGŲ DRAUGIJA

2019 07 13

TARPVJETĖS PLYŠIMAI. EPIZIOTOMIJOS

Kas yra tarpvietės plyšimas?

Tarpviete vadinama žmogaus kūno vieta tarp išorinių lytinių organų ir išangės, o jos plyšimas – tai audinių vientisumo pažeidimas. Tarpvietė gimdymo metu plyšta dažnai: skirtingų šalių autorių duomenimis, mažiau ar daugiau tarpvietė įplyšta net devynioms iš dešimties gimdyvių.

Tarpvietės plyšimai skirstomi į keturis laipsnius, atitinkamai skiriasi tarpvietės plyšimų gylis, gydymas ir slauga pogimdyminiu laikotarpiu.

- Pirmojo laipsnio tarpvietės plyšimas: tai smulkūs, paviršiniai plyšimai, dažniausiai sugyjančys savaime. Tokių įplyšimų būna beveik visoms gimdyvėms. Jei nėra kraujavimo, aptarus su paciente, plyšimo galima ir nesiūti.
- Antrojo laipsnio tarpvietės plyšimas: plyšta ne tik makšties audiniai, bet ir tarpvietės raumenys, suteikiantys atramą gimdai, šlapimo pūslei, tiesiajai žarnai, todėl juos reikia susiūti.
- Trečiojo laipsnio tarpvietės plyšimas: tai gilus, pažeidžiantis išangės rauką (tai raumuo, kurio dėka sulaikomos išmatos) plyšimas. Taip giliai tarpvietė plyšta retai (Lietuvos gimdymų registro duomenimis – vienai iš šešių šimtų natūraliu būdu gimdančių moterų).
- Ketvirtojo laipsnio tarpvietės plyšimas: rečiausias, tačiau ir sunkiausias. Plyšimas nusitęsia iki tiesiosios žarnos gleivinės, todėl pasunkėja žaizdos gijimas, dažnesnės komplikacijos bei liekamieji reiškiniai.

Kodėl plyšta tarpvietė?

Tarpvietė plyšta dėl itin didelio audinių ištempimo gimdymo metu. Ar plyš ir kiek giliai plyš tarpvietė, iš anksto numatyti sunku. Didesnė tikimybė, kad tarpvietė plyš, jei:

- gimdoma pirmą kartą;
- numatoma, kad vaisius svers daugiau nei 4000 g;
- gimdymą reikia sužadinti;
- ilgas antrasis gimdymo laikotarpis (tai laikotarpis, per kurį visiškai atsivėrus kakleliui gimsta vaisius);
- vienas iš vaisiaus petukų užstringa už gimdyvės gaktikaulio;
- gimdymą tenka užbaigti vakuuminiu ekstraktoriumi ar replėmis.
- Vaisiaus galva dubeniu leidžiasi netaisyklingai.

Kas yra epiziotomija ir kuo ji skiriasi nuo tarpvietės plyšimo?

Epiziotomija – tai tarpvietės įkirpimas, atliekamas akušerio arba akušerio-ginekologo, siekiant atlaisvinti daugiau vietos gimdymo takuose. Ji gali būti daroma, jei:

- reikia greitai užbaigti gimdymą, atsiradus pavojingų vaisiaus širdies ritmo pakitimų – tai vienintelė neabejotina epiziotomijos atlikimo priežastis;
- numatoma gimdymą užbaigti vakuuminiu ekstraktoriumi ar akušerinėmis replėmis;
- gimdyvė labai pavargusi.

Epiziotomija savo apimtimi panaši į antrojo laipsnio tarpvietės plyšimą.

Epiziotomijai atlikti reikalingas pacientės sutikimas. Pageidautina šį klausimą aptarti su paciente gimdymo metu, o ne prieš pat procedūros atlikimą.

TARPVJETĖS PLYŠIMAI. EPIZIOTOMIJOS

Kaip galima išvengti tarpvietės plyšimo?

Visiškai apsaugoti gimdyvę nuo tarpvietės plyšimo ar epiziotomijos galimybių nėra. Pastebėta, jog tam tikrais pratimais nėštumo bei gimdymo metu galima plyšimo tikimybę sumažinti.

- Nėštumo metu: naudingi tarpvietės tempimo pratimai, 1 – 2 kartus per savaitę atliekamas masažas, padedantis atpalaiduoti tarpvietės raumenis, paruošiantis juos gimdymui. Kėgelio pratimais sutvirtinami tarpvietės raumenys, išmokstama juos valingai atpalaiduoti, todėl šie pratimai rekomenduojami ne tik pogimdyminiu, bet ir nėštumo laikotarpiu.
- Tarpvietės plyšimui išvengti ar jam sumažinti gali būti naudojamas tarpvietės masažas ir makšties bei tarpvietės tempimas (tikslią techniką apibūdina gydytojas) nuo 36 nėštumo savaitės.
- Gimdymo metu reikia stengtis kiek įmanoma ilgiau būti vertikaloje padėtyje: vaikščioti, stovėti. Jei nesate tikra, kaip elgtis vienu ar kitu gimdymo momentu, reikia klausti akušerio ir klausyti jo nurodymų.

Kas daroma, jei plyšta tarpvietė?

Po gimdymo akušeris arba akušeris ginekologas atidžiai apžiūri gimdymo takus bei tarpvietę. Ką toliau daryti priklauso nuo to, kiek giliai plyšo tarpvietė.

- Pirmojo laipsnio plyšimas sugyja savaime per kelias savaites, tad ypatingos priežiūros nereikia. Kurį laiką galite jausti lengvą diskomfortą, perštėjimą šlapinimosi metu. Rekomenduojama apiplauti tarpvietę šiltu vandeniu po kiekvieno šlapinimosi ar tuštinimosi.
- Antrojo laipsnio plyšimas susiuvamas gimdymo palatoje, vartojant vietinio poveikio skausmą malšinančių vaistų, dažniausiai sugyja per porą savaičių. Pogimdyminiu laikotarpiu rekomenduojama apsiplauti šiltu vandeniu po kiekvieno šlapinimosi ir tuštinimosi, sėdėti ant pagalvės, stengtis kad neužkietėtų viduriai (valgyti maistą, kuriame yra daug skaidulų, gerti daug skysčių, prireikus vartoti vidurius minkštinančių žvakučių ar kitų medikamentų).
- Trečiojo bei ketvirtojo laipsnio plyšimas susiuvamas operacinėje, atlikus bendrinę ar regioninę nejautrą. Siekiant išvengti žaizdos infekcijos ir supūliavimo, pooperaciniu laikotarpiu 5 – 10 dienų gydoma antibiotikais. Taip pat duodama vaistų skausmui malšinti bei vidurius minkštinti.

Tiek po tarpvietės plyšimo, tiek po epiziotomijos rekomenduojami Kėgelio pratimai, kurie gerina tarpvietės kraujotaką, geriau gyja žaizda.

Pažymėtina, kad naudojant bet kurį minėtą gydymo metodą, žindyti galima.

Kokie liekamieji reiškiniai po tarpvietės plyšimo?

Neigiamos tarpvietės plyšimo pasekmės nėra dažnos. Į gydytoją reikėtų kreiptis, jei:

- jaučiate intensyvų skausmą siūlių srityje;
- atsiranda nemalonaus kvapo išskyros;
- neįmanoma sulaikyti dujų ar išmatų;
- kelia nerimą kitokio pobūdžio negalavimai.

[Visą metodiką skaityti galite čia](#)